

PROGRAM / četvrtak / thursday / 31. oktobar 2019.:

18:00–20:45 TREPENJA > javni razgovor i promocija knjige Manje Ristić (Beograd), moderatorka Ljubica Ilić (Novi Sad)

Manja Ristić - Violin Revealed, publikacija

Notation system ~ Graphic scores ~ Experimental music research

<http://violinrevealed.blogspot.com/>

"*Violin Revealed, alternative guide to violin's sonic life* ~ nastao je u januaru 2015. godine kao spontani niz promišljanja tehnike koju koristim u svom improvizacionom performansu. Potreba za sistematizacijom intuitivnog muzičkog izraza na prvi mah može delovati kontradiktorno, međutim javlja se prevashodno kao kreativni impuls usmeren ka produblivanju razumevanja savremenog zvučnog stvaralaštva sa mogućim poveznicama u izučavanju bio rezonancije, senzorne percepcije, aktiviranja kognitivnih mehanizama u intuitivnom stvaralaštvu, psihoenergetike performansa, antropologije performansa, akustike, instrumentalne elektro-akustike, grafičkog dizajna, video umetnosti i uopšteno u izučavanju neočiglednih relacija zvuka i slike.

Razvijanjem notacija iz kojih se dalje izvode grafičke kompozicije - predlošci muzičkog iskustva, došla sam do prekretnice, koja je zahtevala osnovno teorijsko okruženje i pokretanje diskursa o savremenom zvučnom stvaralaštvu izvan zastarelih akademskih okvira. Pre svega usmerena na generaciju mlađih stvaralaca, objavljujem knjigu "Treprenja, traktat o prirodi zvuka i uvod u teoriju improvizacije". Knjigu objavljuje Udruženje multimedijalnih umetnika Auropolis, u martu 2018. godine."

Opis VR sistema

Početna tačka sistema notacija nastaje imenovanjem određenog zvuka, načina sviranja ili zvučne teksture izvedene na gudačkom instrumentu. Imenovanja grafičkih notacija oslanjaju se na prost asocijativan pristup, klasičnu tradiciju, imena delova instrumenta i jednostavna kreativna rešenja izvedena pretežno iz engleskog ali i

iz srpskog jezika. Obzirom da naslovljavaju atipičan instrumentalni tretman i manje ili više kompleksne tehničke zadatke, notacije dobijaju svoje puno značenje sa trećim elementom – grafičkim prikazom.

VR notacije inicijalno se pojavljuju kao simbolički elementi u klasičnom petolinijskom notnom sistemu, međutim već nakon postavke prvih skica uviđam važnost geometrijske simbolike, potencijal vizuelnog izraza kao objekta – tela, kao i mogućnosti višestruke primene grafičke teksture u okviru razvoja partitura. Dalje, uviđam važnost isticanja geometrije zvuka, njegove energetske prirode i nedovoljno osveščene perceptivne složenosti. Napuštanje notnog sistema prati evolutivni sled kognitivnog razvoja savremenog čoveka u interakciji sa tehnološkim okruženjem, i sistem sam po sebi odmah odbacuje veštačko ustrojstvo predeterminisanog "prostora". U prvoj, intuitivnoj postavci notacija koja nije zahtevala iznimne korekture, pojavljuje se stotinjak simboličkih prikaza.

Simbolički prikaz određenog zvuka ili osnovnog soničnog stanovišta od kog se dalje gradi zvučna slika, nastaje u korelaciji materijalnog izvora zvuka i mehanike njegovog stvarnja. Na taj način kompleksnost zvuka stvara i mogućnost vizuelne hijerarhije koja se oslanja na geometriju, i gradativno se razvija ka apstraktnijim oblicima sve do razlaganja u grafičke teksture – paterne.

Sled: simbol–asocijacija–intuitivna reakcija izvedena u zvuk, kreativnom analizom mogla bi se nazvati uprošćenom refleksijom principa elementarne algebre, koja koristi simbole da bi skratila narativnu formulaciju promenljive, i kroz apstrakciju i njenu dalju formulaciju dovela do konkretnog rešenja. Suštinska potreba za artikulacijom soničnih formula, struktura i asocijativnih zvučnih impresija u vidu grafičkog elementa proizašla je iz osnovne prirode simbola kao univerzalnog sredstva komunikacije gde simbol kao takav tek upućuje na određeno racionalno značenje ali suštinski pokreće psihičke funkcije u potrazi za (u našem slučaju) nepoznatim kreativnim rešenjima.

VR predstavlja mikro revoluciju u instrumentalnom smislu okrećući se violini kao sveobuhvatnom zvučnom objektu i poetsko – stilskoj soničnoj paleti apsolutno svih delova instrumenta kao i nekonvencionalnih mogućnosti u procesu stvaranja zvuka. Tako da svaki deo, bilo kog da je materijala ili funkcije, dobija na važnosti u istraživanju sopstvenih rezonantnih i frekvencijskih mogućnosti. Potom se uklapa u veće celine, podređuje kreativnom načinu sviranja ili se razrađuje – grupiše mutirjući u zvučne klasterne i teksture. Načini sviranja inicijalno su izvedeni iz ličnog improvizacionog stila – istraživanja i iskustva u zvučnom performansu koje sam generisala tokom petnaest godina stvaranja u ovoj sferi muzike, ali i tokom dugogodišnjeg razvoja instrumentalnih veština, lične psihičke evolucije, samoedukacije u sferama apstraktnih umetnosti i zvučne metafizike. Poetika zvuka jedna je od osnovnih vodilja u ovom kreativnom procesu.

Širi spektar zvučnih tekstura i njihova kombinatorika proizilaze iz naklonosti ka elektronskom zvuku, bilo da je reč o digitalnom ili analognom izvoru. Za mene elektronski zvuk u svojoj artificijelnoj nesavršenosti jedan je od osnovnih zvučno-antropoloških pokazatelja čulnog stanja savremene civilizacije. Nedovoljno razvijena svest o frekvencijskom učinku zvuka na okolinu i telo još uvek stvara biološke ali i kulturološke biase. Selekciju poželjnog i nepoželjnog zvuka stvaramo vođeni stilskim principima ili u najboljem slučaju intuicijom, što u mnogome vodi do opšte prihvaćenog shvatanja da zvuk kao takav nema preterano štetna svojstva. Međutim, u prirodi satkanoj u potpunosti od vibratorne rezonancije (gde je zvuk jedan od ključnih aspekata energetskog, samim tim i formativnog uobličavanja) štetna svojstva zvučnog zagađenja već uveliko uzimaju maha.

Primena grafičkih notacija u VR sistemu tek počinje u mojoj praksi i zapravo je osmišljena kao „otvoren sistem“ primenljiv i u elektro-akustici. VR je početni sistem za dalje istraživanje instrumentalnog performansa i kreativnog procesa podjednako se otvarajući ka zvučnom kao i ka vizuelnom izrazu. Svaki element podložan je intervenciji i interpretaciji. Grafički aspekt poželjno je istražiti kroz dekompoziciju, aproprijaciju i preoblikovanje. Grafički simboli osnova su za artikulisanje grafičkih partitura, a od njih je moguće stvarati koncepte ili improvizacione mape.

Elementarne notacije moguće je interpretirati na svim gudačkim instrumentima, a čitav sistem sveobuhvatno primenljiv je asocijativno na bilo koji prostorni objekat sa zvučnim svojstvima. Takođe, izvođač upućen na digitalne sprave namenjene zvučnoj reprodukciji u skladu sa tehničkim zahtevima svog instrumenta slobodan je da interpretira grafičke partiture simbolički oslanjajući se na lični doživljaj vizuelnog sadržaja. Sistem sam po sebi ne pruža striktno vremenske, dinamičke i strukturne okvire, jer smatram da je eksperimentisanje upravo ovim svojstvima ključ kompozicije novog doba koji rezultira suštinskim povezivanjem kompozitora i izvođača i pruža nove uvide u meta kognitivne komunikacijske mogućnosti, energetske prirodu zvuka i tokove svesti pri muzičkom performansu.

VR shvatam kao početnu tačku i inspiraciju za opsežnijim sagledavanjem zvučnih mogućnosti instrumenata i mapiranjem ličnog instrumentalnog stila u improvizacionom performansu i savremenoj kompoziciji. Klasična paradigma muzike kao komponovane forme se tokom 20. veka konačno raspala, a sa razvojem kompjuterskog inženjeringa i bukvalno u param parčad. Postepenim grananjem zvučnih i performativnih praksi vratili smo se na sam početak, u kom svi živi subjekti i svi "neživi" objekti dobijaju svoje mesto u muzici sveta. Sa tog stanovišta započinjem diskurs o improvizacionoj muzici.

Manja Ristić

rođena je u Beogradu 1979. godine.

Violinistkinja, izvođač improvizacione muzike, kompozitor zvučnih umetnosti, kustos, edukator i menadžer u kulturi. Diplomirala je na FMU (2001), a 2004. završila postdiplomske studije na Kraljevskom koledžu za muziku u Londonu (RCM).

Kao solo i kamerni izvođač klasične muzike nastupala je širom Evrope uključujući saradnje sa svetski poznatim mentorima, dirigentima i izvođačima. Po završetku postdiplomskih studija okreće se multimedijalnom performansu i istraživanju na polju instrumentalne elektro-akustike. Sa sastavom Eruption, kao i kroz nebrojene kolaboracije sa kompozitorima, vizuelnim i konceptualnim umetnicima, pozorišnim i filmskim rediteljima nastupa u SAD, Velikoj Britaniji, Francuskoj, Danskoj, Italiji, Holandiji, Belgiji, Nemačkoj, Austriji, Mađarskoj, Sloveniji, Makedoniji, Hrvatskoj... Osnivač je **Udruženja multimedijalnih umetnika AUROPOLIS**, koje je kroz njen desetogodišnji producentski, aktivistički i umetnički rad predstavilo veliki broj kulturnih događaja, umetničkih produkcija i internacionalnih projekata.

Radi i živi u Beogradu, Srbiji i na Korčulanskom ostrvu, u Hrvatskoj.

Kompletna digitalna arhiva: www.manjaristic.blogspot.com

Manja Ristić

(1979) born in Belgrade.

In 2001 graduated at the Belgrade Academy of Music, then in 2004 awarded at the Royal College of Music, London, with PGDip Solo / Ensemble Recitalist. As a classical solo and chamber recitalist as well as an improv solo and ensemble musician Manja performed all across Europe and further, involving collaborations with established mentors, conductors and performers, multimedia artists, visual artists, poets, theater and movie directors.

During her undergraduate studies Manja starts collaboration with cellist Ivana Grahovac, forming electro-acoustic duo Eruption, that brings progressive approaches in instrumental string performing in the region and further and since the end of 90s continuously supports development of the free improvisation scene in Serbia. After finishing PGDip Manja is focusing on contemporary performance and research in the field of instrumental electro-acoustics, sound art, experimental and interdisciplinary sound implementation, sound ecology, inter-media scene arts...

With Eruption Duo, as well as numerous collaborations with composers, improvisers and multimedia artists performs in USA, UK, France, Denmark, Belgium, Netherlands, Germany, Italy, Austria, Hungary, Slovenia and all over all ex YU countries.

Some of the performers Manja works with are Toma Gouband, Jonas Kocher, Illan Manouach, Richard Barrett, Giovanni di Domenico, Marina Džukljević, Jasna Veličković, Rastko Lazić, Tomaž Grom, Pak Yan Lau, Birgitte Lyregaard, Bettina Wenzel, Georg Wissel, Cyntia Zaven, Joel Grip, Brane Zorman, Milana Zarić, Hans Koch, Robert Roza, Antez, Belgrade Noise Collective, ImprovE collective etc. Collaborations in the field of AV performance and installations develops with visual artists such are Ivana Bašić, Gareth Hudson, Simonida Rajčević, Iva Supić Janković, Luisa Mizzoni, Stevan Lung, Nevena Vasiljević, Dorijan Kolundžija etc.

Manja is founder of the **Association of Multimedia Artists Auropolis** (since 2004), that by her guidance developed distinctive number of cultural events, international projects, cultural conferences and educational modules in the fields of scene arts and multimedia arts.

Major publications / author, concept, editor

- collection of poetry, *The Book of Silence* (2008)
- anthology of the contemporary poetry in 43 languages, *11 9 Web Streaming Poetry* (2010)
- experimental poetry, *The City* (2014)
- monography, *The Dark Star* (2016)
- concept, *Violin Revealed, Alternative Guide to Violin's Sonic Life* (2016)
- book of graphic scores, *[[[333]]] Book I*
- sound theory, *Treperenja, traktak o prirodi zvuka i uvod u teoriju improvizacije* (2018)
- book of photo scores, *Crni otok* (2018)

Manja signs number of independent theater and movie productions as author, composer and performer (*Munje* – by R. Andrić, *Between Dream and Dream* – by M. Stojnić, *Life of Lenka Reinerova Mnemosyne the Theater of Memories* – M. Ristić / S. Leboš, *Penumbra* – by G. Hudson, *Tale of the Forbidden Flower* – B. Lyregaard, *Red Coats* – by D. J. Duncan, *Some Alaska* – by H. Pinter, *Judith* – by H. Barker, *Nose* – by N. Gogol, *Midsummer Night Dream* – W. Shakespeare, *Mansion Beckett* – by S. Beckett, *Oxygen* – by I. Viripaev).

Workes and lives in Belgrade, Serbia and Korčula Island, Croatia.

Full digital archive at www.manjaristic.blogspot.com